

УДК 796.011.1

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9\(15\)-310-324](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9(15)-310-324)

Бігун Вячеслав Васильович бакалавр, керуючий партнер, Будівельна Компанія Релакс, та ТОВ Національний центр сертифікації якості послуг, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0009-7425-2570>

Буренко Марина Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра фізичної терапії, ерготерапії та фізичної культури і спорту, факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0001-9369-802X>

Бабаліч Вікторія Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри торії та методики олімпійського і професійного спорту, факультет фізичного виховання, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, <https://orcid.org/0000-0001-5698-836X>

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ ДО УМОВ СЬОГОДЕННЯ: ТРЕНДИ, ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Анотація. Система підготовки кваліфікованих фахівців у процесі здобуття має мати гнучку структуру з урахуванням вимог до компетентності спеціаліста сфери фізичного виховання та спорту. Метою дослідження було визначення шляхів вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. Відповідно до мети була застосована релевантна методологія дослідження: теоретичні методи педагогічного дослідження; педагогічне моделювання; прогнозування. Виявлено найбільш значущі тренди сучасного освітнього процесу в Україні, що сприяють формуванню передумов подальшого вдосконалення процесу підготовки фахівців сфери фізичного виховання та спорту у закладах освіти. Визначено алгоритм вдосконалення освітнього процесу здобувачів.

Невідворотність перетворень системи освіти у зв'язку з умовами середовища, що склалися є запорукою успішного реформування процесу підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. Під впливом умов дистанціювання навчального процесу посиляється технологізація та модернізації процесу навчання. Найбільшою проблемою залишається організація процесу розвитку практичних навичок майбутніх спеціалістів фізкультурно-спортивного профілю, зокрема рухового навчання. Вдале форматування змісту професійно-орієнтованих навчальних дисциплін можливе лише шляхом залучення до взаємодії у процесі навчання представників різних спортивних організацій, а також розробки спеціалізованих платформ для дистанційного навчання. Визначено, що сукупність факторів сучасного освітнього середовища сприяє формуванню усталених трендів, які визначатимуть шляхи модернізації підготовки фахівців галузі фізичної культури та спорту у майбутньому. Поточне дослідження розкриває сутність подальших шляхів перетворення процесу підготовки майбутніх фахівців з урахуванням форм та змісту навчання, які мають суттєвий вплив на становлення професійної компетентності здобувачів освіти. Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку матеріалів вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання та спорту.

Ключові слова: вища освіта, фізична культура, спорт, заклади освіти, здоров'я, підготовленість, компетентність.

Bigun Vyacheslav Vasyliovych Bachelor, Managing Partner, LCC Construction company RELAX, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0009-7425-2570>

Burenko Maryna Serhiyivna Ph.D. in Pedagogy, Docent, Department of physical therapy, occupational therapy and physical culture and sports, Faculty of rehabilitation pedagogy and social work, Municipal institution of higher education "Khortytsk National Educational and Rehabilitation Academy" of the Zaporizhzhia Regional Council, Zaporizhzhia, <https://orcid.org/0000-0001-9369-802X>

Babalich Viktoriya Anatolyivna Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Theory and Methodology of Olympic and Professional Sport, Faculty of physical education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnykyi, <https://orcid.org/0000-0001-5698-836X>

**ON THE ISSUE OF UPDATING THE CONTENT OF THE
FORMS AND METHODS OF TRAINING FUTURE
SPECIALISTS IN THE FIELD OF PHYSICAL EDUCATION
AND SPORTS OF UKRAINE TO THE CONDITIONS OF
TODAY: TRENDS, INNOVATIVE TECHNOLOGIES**

Abstract. The system of training qualified specialists in the process of acquisition should have a flexible structure taking into account the requirements for the competence of a specialist in the field of physical education and sports. The goal is to determine ways to improve the process of training future specialists in physical education and sports. Research methods were: theoretical methods of pedagogical research; pedagogical modeling; prognostication. The most significant trends of the modern educational process in Ukraine have been identified, which contribute to the formation of prerequisites for the further improvement of the process of training specialists in the field of physical education and sports in educational institutions. An algorithm for improving the educational process of applicants has been determined. The inevitability of transformations of the education system in connection with the existing environmental conditions is the key to successful reform of the process of training future specialists in physical education and sports. Under the influence of the distancing conditions of the educational process, the technologicalization and modernization of the educational process is referred. The biggest problem remains the organization of the process of developing the practical skills of future specialists in physical culture and sports, in particular motor training. Successful formatting of the content of professionally-oriented educational disciplines is possible only by involving representatives of various sports organizations in the training process, as well as developing specialized platforms for distance learning. It was determined that the set of factors of the modern educational environment contributes to the formation of established trends that will determine the ways to modernize the training of specialists in the field of physical culture and sports in the future. The current study reveals the essence of further ways of transforming the process of training future specialists, taking into account the forms and content of training, which have a significant impact on the formation of the professional competence of education seekers. Further research will be aimed at developing materials for improving the process of training future specialists in the field of physical education and sports.

Keywords: higher education, physical culture, sports, educational institutions, health, preparedness, competence.

Постановка проблеми. Зміни, які супроводжують навчальний процес на різних рівнях від 2020 року формують освітні тенденції, що не є тимчасовими і мають вплив на формат поточного та подальшого навчання. Головною складністю реалізації освітньої парадигми у галузі фізичного виховання та спорту залишається формування якісних програм дистанційного навчання майбутніх фахівців. При чому, різноманіття спеціальностей не дозволяє використовувати певний шаблон підготовки, наприклад, взявши за його основу навчання тренерів з фітнесу, яке вже тривалий час відбувається дистанційно. Відтак, загострюється питання модернізації підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту не лише відносно форматів навчання, які застосовуються у закладах освіти залежно від умов організації навчання, але й з урахуванням змін змістовного компонента, який визначається сутністю професійної компетентності майбутніх фахівців, що зазнає динамічних змін у процесі професійного вдосконалення. Саме пошук напрямків модернізації змісту освіти у формах, що відповідають вимогам становлення компетентності фахівців у сучасних умовах потребують визначення проблематики та шляхів реалізації можливих перетворень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні дослідження визначають складність забезпечення якісного навчання тренерів з видів спорту [12, 21], викладачів з фізичного виховання [15, 20], інструкторів-методистів [10], а також фізичних терапевтів [1, 18] в умовах переважно позааудиторного навчання. Ускладнюється опанування практичних навичок [19] та знижується якість теоретичної підготовки [5], у результаті погіршення зворотного зв'язку під час навчання. Пропонуються рішення, що передбачають як повноцінне дистанційне навчання [14], так і змішаний формат [7, 13], елементи яких знаходять втілення у практиці підготовки майбутніх фахівців, що відображено у ряді теоретичних та практичних досліджень. Безперечною основою подальшого розвитку освіти в контексті покращення якості підготовки фахівців є застосування інноваційних технологій, в тому числі при підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту [11, 16]. Проте, наявні узагальнення досвіду та пропозиції щодо подальшого вдосконалення процесу підготовки фахівців сфери фізичного виховання та спорту (ФВС) в Україні обмежуються, в цілому, розв'язанням конкретної проблематики, без урахування перспектив модернізації освіти в цілому в існуючих умовах середовища та вимог для забезпечення сучасної освіти. Це вказує на потребу не лише пошуку інструментів забезпечення якості освіти в сучасних умовах, але й

визначення перспективних напрямків формування освітнього середовища майбутнього.

Мета статті – визначити шляхи вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту.

Виклад основного матеріалу. Визначення мети дослідження дозволило конкретизувати методи наукового пошуку, основу якого склали релевантні теоретичні методи педагогічного дослідження. Разом із ними використані елементи педагогічного моделювання та прогнозування результативності навчання майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту з урахуванням ризиків середовища, яке динамічно змінюється. Застосування означених методів ґрунтувалося на їх релевантності при здійсненні аналітичних досліджень теоретичного характеру. Для аналізу стану проблеми дослідження, ступеня її розробленості, а також моделювання перспектив її вирішення були використані результати сучасних теоретичних і практичних досліджень провідних фахівців сфери фізичного виховання та спорту.

Розглядаючи різноманіття спеціальностей сфери ФВС в Україні визначено, що у більшості з них переважає практичний компонент при реалізації трудової діяльності. Натомість теоретична (в тому числі, творча) складова спрямовані на забезпечення планування та контролю, а також оцінювання якості практичної роботи. Наукову компетентність в даному дослідженні віднесено до складу фахової компетентності творчого характеру з огляду на те, що у більшості спеціальностей сфери ФВС наукова робота фахівців передбачає елементарні форми [6]. Відтак, саме розвиток практичних навичок набуває першочергового значення при формуванні професійної компетентності фахівців з ФВС. В той же час, компетентнісний підхід у навчанні майбутніх спеціалістів дозволяє створювати гнучкі програми підготовки та формувати індивідуальні траєкторії навчання з урахуванням умов освітнього середовища та динаміки вимог до сучасної підготовки фахівців сфери ФВС. Неможливість або суттєве перешкоджання здійсненню навчання майбутніх спеціалістів у сучасних умовах та усталених форматах не є перешкодою до якісної підготовки спеціалістів, але потребує змін форм та методів. Відповідно до цього визначено позитивні та негативні тенденції, що склалися сьогодні у підготовці фахівців з ФВС (залишено поза аналізом компонент прямої взаємодії здобувачів освіти та викладача):

- послаблення або відсутність взаємодії під час навчання практичним навичкам;
- зміни формату практик з фаху у період навчання;

- ускладнення зворотного зв'язку у навчанні;
- посилення індивідуальної складової навчання;
- збільшення значення дистанційного компонента навчання;
- переформування структури компетенцій, які будуть розвинені у здобувача у процесі навчання.

На поточному етапі розвитку освіти у сфері ФВС саме компетентнісний підхід та індивідуалізація процесу освіти набувають критично важливого значення для формування ефективної підготовки майбутніх фахівців. Поточне дослідження зосереджене на пошуку шляхів оптимізації професійного компоненту компетентності майбутніх спеціалістів. В такому випадку мусить бути застосований наступний алгоритм у визначенні освітньої стратегії підготовки фахівців з ФВС:

- визначення структури професійної компетентності відповідно до спеціалізації;
- встановлення змісту обов'язкового та варіативного (в процесі індивідуальної роботи) блоків навчального контенту;
- обрання доступних форм та методів навчання з урахуванням можливостей їх дистанційної реалізації;
- уточнення відповідності навчального контенту вимогам розвитку актуальних теоретичних знань та практичних навичок сучасних фахівців з ФВС відповідно до спеціалізації;
- розробка програм навчальних дисциплін, робочих програм та силябусів з урахуванням навчального навантаження конкретних дисциплін;
- аналіз сумісності робочих програм та їх ієрархічного взаємозв'язку в контексті забезпечення послідовності у становленні професійної компетентності майбутнього фахівця;
- розробка та систематизація конкретизованого навчального контенту та практична реалізація його змісту у основних та доступних обраних формах.

При реалізації цього алгоритму мають бути задіяні насамперед безпосередні виконавці, спеціалісти відділу якості освіти, гаранті освітніх програм, стекхолдери, тренери та спеціалісти спортивних шкіл, клубів, фітнес центрів. При чому, важливо враховувати можливості освітнього середовища та вимоги до діяльності здобувачів у період практики.

Даний алгоритм сприятиме формуванню гнучких та затребуваних програм навчання, у процесі опанування яких має бути забезпечено набуття здобувачами ключових професійних компетенцій та

практичного досвіду, достатніх для вступу майбутнього спеціаліста у професію.

Безперечно сучасний стан та тенденції у освітньому середовищі формують запити на вдосконалення навчання здобувачів освіти – майбутніх фахівців сфери ФВС. Сучасна проблематика має вирішуватися не шляхом пристосувань існуючих підходів до навчання з урахуванням змін форм та змісту або їх ігнорування як короткотривалих, а через системні перетворення системи освіти. Це узгоджується з думками провідних науковців [8, 9, 17].

Основною проблемою у становленні фахової компетентності майбутніх фахівців залишається брак практичної діяльності, що не може бути нівельований в умовах відсутності кваліфікованого керівництва руховою діяльністю та належного матеріально-технічного забезпечення. Це стосується також різних форм практик відповідно до навчального плану, в тому числі практики з фаху. Зміст навчання в такому випадку мусить бути доповнений залученням тренерського складу певної організації (за умов якщо здобувач займається спортом) на договірних умовах або організації навчання з фахових практичних дисциплін інтенсивно та компактно з урахуванням безпекової ситуації сьогодення. Таким чином, аудиторна форма має бути вдосконалена із застосуванням засобів фіксації виконання рухових дій та засобів зворотного зв'язку, а також концентрованого навчання, що потребує розробки програм інтенсивного засвоєння рухових навичок, необхідних для формування рухової компетентності. Відтак, перспективою є збереження загального керівництва викладачами руховою діяльністю здобувачів у період навчання на тлі активного впровадження методології побудови індивідуальних освітніх траєкторій з урахуванням умов середовища конкретного здобувача та можливостей залучення дійсних фахівців.

Порушення роботи спортивних організацій, у яких відбувається практика з фаху, потребують перегляду сутності, змісту та форм їх проведення. Саме у період практики здобувачі набувають навичок співробітництва з контингентом, який буде основою професійної діяльності у майбутньому. Відповідно, їх розвиток неможливий у дистанційному форматі. Проте визначення ключових компетентностей, якими має оволодіти здобувач у період практики, дозволяє розробити індивідуалізовані програми. Вони можуть бути реалізовані за місцем проживання у відповідних спортивних організаціях. Відтак, якість проходження практики здобувачами у сучасних умовах має ґрунтуватися на вдосконаленні співпраці закладів освіти та відповідних

організацій сфери ФВС через вдосконалення взаємодії при підготовці майбутніх фахівців [2]. Це потребує як вдосконалення нормативно-правового забезпечення такої роботи, так і формування сфери послуг, які можуть надавати заклади освіти спортивним організаціям. В свою чергу, безперечною перевагою для здобувачів стає розробка не індивідуальних планів, а саме індивідуальної освітньої траєкторії навчання з урахуванням середовища у якому перебуває здобувач.

Безперечною перешкодою у освітньому середовищі сьогодні є ускладнення зворотного зв'язку у навчанні. Розв'язання цієї проблеми можливе через широке впровадження навчальних інформаційно-комунікативних технологій [22]. Звичайною практикою сьогодні є повна реалізація навчального процесу з їх використанням – від проведення аудиторних занять у віртуальних кабінетах до державної атестації. Відтак, цей напрямок може вважатися ледь не найкраще розробленим. Але складності з доступом, асинхронність при проведенні онлайн занять та виконанні завдань потребують системного підходу для організації навчання онлайн. Вирішенням цього питання є ґрунтовна розробка професійно орієнтованих LMS-систем для організації навчання, з урахуванням специфіки професійної діяльності [3]. Вочевидь, наявність простого дистанційного зв'язку не є достатньою для якісної організації процесу навчання. Це потребує вдосконалення та систематизації засобів зворотного зв'язку, які мають бути уніфікованими для всіх учасників освітнього процесу. Вочевидь, лише суттєве залучення коштів дозволить розв'язати це питання. Проте це перспективна інвестиція, адже на базі навчальних курсів та системи їх дистанційного подання можливе створення курсів дистанційного навчання, що сприяє розширенню сфери послуг закладу освіти.

Таким чином відбувається поступове переведення значної частини навчального процесу у дистанційний формат, що сприяє змінам форми та змісту освіти, а також структурі професійної компетентності майбутніх фахівців галузі ФВС. Реальною є ситуація, що у випуску здобувачів 2024 року будуть групи таких фахівців, які жодного разу не відвідали аудиторію закладу освіти за період навчання. Відтак, логічними видаються питання:

- Чи отримали здобувачі дистанційну освіту?
- Чи змогли здобувачі оволодіти професійною компетентність відповідно до її початкового визначення?

Певно, не можна вважати, що освіта наразі відбувається у дистанційному форматі. Адже це не визначається на рівні адміністрацій закладів освіти, а також не наголошується на державному рівні та

формулюється як «онлайн» форма навчання. Відтак, питання про впровадження повноцінного дистанційного навчання ще не знайшло широкої реалізації у підготовці фахівців сфери ФВС та потребує підготовки відповідного нормативно-правового забезпечення. Таким чином ключове питання буде полягати у форматуванні змісту освіти відповідно до форм її реалізації (дистанційна) та вимог до якості розвитку професійних знань та навичок (компетентність).

Варто розуміти, що формат онлайн навчання навряд чи дозволяє забезпечити формування професійної компетентності у тому форматі, який заявлений, хоча б відносно оволодіння практичними навичками. Відтак, змістова складова навчального процесу майбутніх фахівців галузі ФВС має бути скорегована з урахуванням потреби у розвитку міжособистісної взаємодії, планування діяльності, вирішення практичних завдань, опанування рухових навичок. Відповідно має бути змінена структура професійної компетентності здобувачів освіти відповідно до майбутньої спеціалізації у сфері ФВС. Так, має бути посилено інформаційну, дослідницьку, психологічну складову професійної компетентності, а також розвиток безперервної самоосвіти. Досягнення цього можливе через широку інформатизацію процесу навчання, а також через побудову навчального процесу базуючись на застосуванні проблемних завдань, що потребують практичного вирішення. Психологічна складова має передбачати розвиток сприйняття онлайн навчання, як повноцінного процесу освіти, так і розвитку здатності до саморефлексії, як способу оцінки результативності професійної підготовки [4].

Зазначене вище призводить до розуміння, що лише посилення індивідуальної складової навчання сприятиме якісному перетворенню освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі ФВС у сучасних умовах. Це має бути реалізовано через вдосконалення змісту навчання, через провадження основної ідеї, що майбутні фахівці насамперед мають «навчитися вчитися», що узгоджується з розумінням потреби значного перерозподілу навчального навантаження від аудиторного в бік самостійної роботи, якою має керувати викладач. Таким чином, поряд з інтенсивним підходом до концентрованого викладання фахових дисциплін, за умов дотримання безпеки, мають бути розроблені механізми впровадження індивідуальних освітніх траєкторій та методології індивідуального опанування теоретичних знань та практичних навичок. Це сприятиме посиленню значення компонента самовдосконалення у структурі професійної компетентності сучасних фахівців з фізичного виховання та спорту.

У зв'язку з цим реальним є перегляд формату аудиторного навчання, як фактору успішності становлення професійної компетентності. Альтернативою йому є індивідуально-груповий підхід до побудови навчального процесу, коли після інтенсивного лекційного курсу відбувається групування здобувачів освіти для формування конкретних професійних вмінь та навичок при вирішенні практичних завдань (3-6 осіб) за принципом:

- територіально, що дозволить оптимізувати процес організації групового навчання;
- рівнем підготовленості, що дозволить формувати гнучкі освітні програми з урахуванням набутого здобувачами рівня знань та навичок;
- за часом проведення занять, що дозволить індивідуалізувати навчальні графіки з урахуванням умов у яких знаходяться окремі здобувачі.

Такий формат організації навчання дозволяє застосовувати територіальний принцип залучення можливостей спортивних організацій для реалізації частини практичної підготовки здобувачів. В результаті групування посилюється контактування між здобувачами та викладачем, що створює можливості ефективного використання сучасних методів навчання (проблемного, перевернутого класу тощо), при вирішенні практичних завдань професійного характеру, а також можливості їх апробації на практиці (за умов територіальної близькості перебування здобувачів).

В цілому, сучасний зміст та формат освіти майбутніх фахівців у галузі ФВС потребує ретельної оцінки з урахуванням можливостей забезпечення якісної фахової підготовки у сучасних умовах при сталому характері організації навчання. Разом із тим невідворотним є подальше переформатування його змісту з урахуванням умов навчання здобувачів освіти, а також створення можливостей закладів освіти якісного навчального продукту шляхом залучення сучасних матеріально-технічних та педагогічних технологій. Створення віртуального освітнього середовища вже не є вимогою часу, але формує усталену тенденцію, що сприятиме оптимізації процесу підготовки майбутніх фахівців.

Висновки. Визначено перспективи модернізації та вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих кадрів сфери ФВС у закладах освіти. Встановлено, що сучасні тренди у освітньому процесі залежать від безпекової ситуації та умов середовища конкретного здобувача освіти. В такому випадку, зміст підготовки, яка відбувається переважно у форматі дистанційного навчання, має змінюватися до напрямку

посилення складової індивідуалізації навчання та опанування практичних навичок з урахуванням залучення різних спортивних організацій. Висвітлена проблематика створює реальний виклик функціонуванню усталеної системи підготовки спеціалістів з фізичного виховання і спорту у закладах освіти. Потребується перегляд не лише форматів навчання та змісту підготовки з урахуванням сучасних вимог, а також пошук можливостей інтеграції різних спортивних та освітніх організацій з метою конкретизації вимог до підготовки якісного фахівця, готового до високорівневого виконання обов'язків вже по закінченні навчання. В свою чергу, мають бути створені умови інтенсивного розвитку дистанційної освіти шляхом оптимізації нормативно-правових основ організації даного процесу. Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців галузі ФВС має вдосконалюватися з урахуванням умов навчання конкретного здобувача освіти, посиленням індивідуалізації навчання та розвитком вмінь самоосвіти і самовдосконалення. Наступні дослідження будуть спрямовані на вдосконалення програм профільних навчальних дисциплін здобувачів освіти сфери ФВС.

Література.

1. Андрийчук О. Підготовка фізичних терапевтів до практичної діяльності. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2019. №14. С. 10-14. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2019-14.10-14>
2. Багорка А., Есаулова О. Різновиди форм дистанційних занять з фахових дисциплін спеціальності Фізична культура і спорт. *Молодь і ринок*. 2021. № 10(196). С. 98-102. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/download/243923/245852>
3. Бойко Ю. С., Соколенко Л. С., Танасійчук Ю. М. Інтеграція новітніх методик викладання фізичного виховання в закладах вищої освіти України з використанням технологій для дистанційного навчання. *Академічні візії*. 2023. № 20. С. 1-9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8011003>
4. Бондаренко І., Андрищенко М., Маєр В., Кураса Г., Бондаренко О. Оцінка ефективності організації дистанційного навчання майбутніх фахівців з фізичної культури. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2020. № 35. С. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.15330/fcult.35.9-17>
5. Вознюк Т., Свірщук Н. Проблема якісної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в умовах дистанційного навчання. *«Особливості викладання дисципліни Фізичне виховання в сучасних умовах»*: матеріали круглого столу, м. Вінниця, 26 січня 2023 року. Вип. 5. Вінниця, 2023. С. 9-10. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/2096>
6. Горюк П. І., Молдован А. Д., Кошура А. В. Компетентнісний підхід як основа професійної підготовки тренера. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22. Т. 4. С. 43-46. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-4.8>

7. Демус Я. Традиції та інноватика професійно-педагогічної підготовки учителя фізичної культури. Дидаскал : часопис : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Трансформації вищої педагогічної освіти: світовий і український контекст», м. Полтава, 16–17 лист. 2021 року. № 22. Полтава, 2021. С. 100-103. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18301/1/32.pdf>

8. Дубовой О. В., Бабич В. І., Дубовой В. В., Зайцев В. О., Галюза С. С., Гордієнко П. Ю., Малькова Я. П. Проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту в умовах дистанційного навчання в університетах. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6(344). Ч. 2. С. 40-48. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6\(344\)-2-40-48](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-40-48)

9. Джерелій В. Дистанційна освіта при підготовці фахівців в галузі фізичної культури і спорту. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*. 2023. № 7. С. 48-55. URL: <https://journals.uran.ua/itfcs/article/download/285814/279887>

10. Дорофєєва Т. Проблема і зміст професійної освіти інструкторів з фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2021. № 3. С. 60-66. URL: <http://tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/article/download/252328/249626>

11. Кондрацька Г. Інноваційні підходи у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту до викладання спортивних дисциплін. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 7(12). С. 13-184. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-173-184](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-173-184)

12. Лаврентьєв О. М., Крупеня С. В., Малинський І. Й. Формування моделі професійної підготовки тренера з обраного виду спорту. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Вип. 5 (136). С. 58–61. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5\(135\).13](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).13)

13. Лазоренко С. Теорія і практика формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2021. № 9(2). С. 38-47. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol9i2-005>

14. Ольховський Є., Губа А. Оптимізація роботи системи дистанційної навчання харківської державної академії фізичної культури. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*. 2023. № 7. С. 96-107. URL: <https://journals.uran.ua/itfcs/article/download/285821/279893>

15. Отравенко О. Інноваційні методи навчання як основа якісної професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*. 2019. Вип. спецвип. С. 222–230. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s21>

16. Павлова Т., Долженко Л., Перегінець М. Інноваційні технології підготовки фахівців з фізичного виховання. *Спортивний вісник Придніпров'я. Науково-практичний журнал*. 2019. № 4. С. 169-176. DOI: <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2019-4-169>

17. Палагнюк Т. В., Ківерник О. В., Головачук В. В. Сучасні проблеми процесу підготовки фахівців галузі фізичного виховання та спорту. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Т. 3. № 44. С.110–113. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/3.24>

18. Петренко Ю., Палічук Ю. Особливості дистанційного навчання студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» при вивченні дисципліни «основи кінезіології». *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*. 2022. № 6. С. 57-61. URL: <https://journals.uran.ua/itfcs/article/download/285804/279875>

19. Сергата Н. С., Сергатий М. О. Практична підготовка студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» в умовах дистанційного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 83. С. 152-156. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.31>

20. Цибулько Л. Г., Глоба Г. В. Особливості дистанційного навчання студентів факультету фізичного виховання в умовах карантину. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. Ч. 2. С. 84–97. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6\(344\)-2-84-97](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-84-97)

21. Червона С., Внуровський К. Вимоги щодо підготовки тренера з ігрових видів спорту. *Спортивні ігри*. 2023. № 1(27). С. 84-94. DOI: <https://doi.org/10.15391/si.2023-1.08>

22. Череповська О. А. Фізичне виховання в умовах дистанційного навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 4(134). С. 116–120. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4\(134\).29](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4(134).29)

References:

1. Andriychuk O. (2019). Pidhotovka fizychnykh terapevtiv do praktychnoyi diyal'nosti [Training of physical therapists for practical activities.]. *Visnyk Kam'yanets'-Podil's'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohiyenka. Fizychnе vykhovannya, sport i zdorov'ya lyudyny*, 14, 10-14. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2019-14.10-14> [in Ukrainian].

2. Bahorka A., Esaulova O. (2021). Riznovydy form dystantsiynykh zanyat' z fakhovykh dystsyplin spetsial'nosti «Fizychna kul'tura i sport» [Various forms of remote classes in the professional disciplines of the Physical Culture and Sports specialty]. *Molod' i rynek*, 10(196), 98-102. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/download/243923/245852> [in Ukrainian].

3. Boyko Yu. S., Sokolenko L. S., Tanasiychuk Yu. M. (2023). Intehratsiya novitnykh metodyk vykladannya fizychnoho vykhovannya v zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny z vykorystannyam tekhnolohiy dlya dystantsiynoho navchannya [Integration of the latest methods of teaching physical education in higher education institutions of Ukraine using technologies for distance learning]. *Akademichni viziyi*, 20, 1-9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8011003> [in Ukrainian].

4. Bondarenko I., Andryushchenko M., Mayer V., Kurasa H., Bondarenko O. (2020). Otsinka efektyvnosti orhanizatsiyi dystantsiynoho navchannya maybutnykh fakhivtsiv z fizychnoyi kul'tury [Evaluation of the effectiveness of the distance learning organization of future specialists in physical education]. *Visnyk Prykarpats'koho universytetu. Seriya: Fizychna kul'tura*, 35, 9-17. DOI: <https://doi.org/10.15330/fcult.35.9-17> [in Ukrainian].

5. Voznyuk T., Svirshchuk N. (2023). Problema yakisnoyi pidhotovky maybutnykh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannya ta sportu v umovakh dystantsiynoho navchannya [The problem of quality training of future specialists in physical education and sports in the conditions of distance learning]. «*Osoblyvosti vykladannya dystsypliny Fizychnе vykhovannya v suchasnykh umovakh*»: materialy kruhloho stolu, m. Vinnytsya, 26 sichnya 2023 roku. 5, 9-10. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/2096> [in Ukrainian].

6. Horyuk P. I., Moldovan A. D., Koshura A. V. (2020). Kompetentnisnyy pidkhid yak osnova profesiynoyi pidhotovky trenera [A competent approach as the basis of professional training of a coach]. *Innovatsiyna pedahohika*, 4(22), 43-46. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-4.8> [in Ukrainian].

7. Demus Ya. (2021). Tradytsiyyi ta innovatyka profesiyno-pedahohichnoyi pidhotovky uchyelya fizychnoyi kul'tury [Traditions and innovations of professional and pedagogical training of a physical culture teacher]. *Dydaskal : chasopys : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastyu «Transformatsiyyi vyshchoyi pedahohichnoyi osvity: svitovyy i ukrayins'kyy kontekst»*, m. Poltava, 16–17 lyst. 2021 roku. 22, 100-103. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18301/1/32.pdf> [in Ukrainian].

8. Dubovoy O. V., Babych V. I., Dubovoy V. V., Zaytsev V. O., Halyuza S. S., Hordiyenko P. Yu., Mal'kova Ya. P. (2021). Problemy profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi kul'tury i sportu v umovakh dystantsiynoho navchannya v universytetakh [Problems of professional training of future specialists in physical culture and sports in conditions of distance learning in universities]. *Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*, 6(344), 40-48. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6\(344\)-2-40-48](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-40-48) [in Ukrainian].

9. Dzhereliy V. (2023). Dystantsiyna osvita pry pidhotovtsi fakhivtsiv v haluzi fizychnoyi kul'tury i sportu [Distance education in the training of specialists in the field of physical culture and sports]. *Naukovo-metodychni osnovy vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy v haluzi fizychnoyi kul'tury ta sportu*, 7, 48-55. URL: <https://journals.uran.ua/itfcs/article/download/285814/279887> [in Ukrainian].

10. Dorofeyeva T. (2021). Problema i zmist profesiynoyi osvity instruktoriv z fizychnoyi kul'tury sil'skykh i selyshchnykh rad, ob"yednanykh terytorial'nykh hromad [The problem and content of professional education of physical culture instructors of village and settlement councils, united territorial communities]. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu*, 3, 60-66. URL: <http://tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/article/download/252328/249626> [in Ukrainian].

11. Kondrats'ka H. (2022). Innovatsiyni pidkhody u pidhotovtsi fakhivtsiv z fizychnoyi kul'tury i sportu do vykladannya sportyvnykh dystsyplin [Innovative approaches in the training of physical culture and sports specialists to teaching sports disciplines]. *Perspektyvy ta innovatsiyyi nauky*, 7(12), 173-184. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-173-184](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-173-184) [in Ukrainian].

12. Lavrent'yev O. M., Krupenya S. V., Malyns'kyy I. Y. (2021). Formuvannya modeli profesiynoyi pidhotovky trenera z obranoho vydu sportu [Formation of a model of professional training of a coach in the chosen sport.]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, 5(136), 58–61. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5\(135\).13](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).13) [in Ukrainian].

13. Lazorenko, S. (2021). Teoriya i praktyka formuvannya informatsiynotsyfrovoyi kul'tury maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury i sportu v umovakh zmishanoho navchannya [Theory and practice of forming the information and digital culture of future specialists in physical education and sports in conditions of mixed education]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 9(2), 38-47. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol9i2-005> [in Ukrainian].

14. Ol'khovs'kyy Ye., Huba, A. (2023). Optyimizatsiya roboty systemy dystantsiynoyi navchannya kharkivs'koyi derzhavnoyi akademiyi fizychnoyi kul'tury [Optimizing the operation of the distance learning system of the Kharkiv State Academy of Physical Culture]. *Naukovo-metodychni osnovy vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy v haluzi fizychnoyi kul'tury ta sportu*, 7, 96-107. URL: <https://journals.uran.ua/itfcs/article/download/285821/279893> [in Ukrainian].

15. Otravenko O. (2019). Innovatsiyni metody navchannya yak osnova yakisnoyi profesiynoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya fizychnoyi kul'tury [Innovative teaching methods as the basis of quality professional training of the future physical education teacher]. *Vidkryte osvityne e- seredovyshe suchasnoho universytetu*, Vyp. Spetsvyp, 222–230. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s21> [in Ukrainian].

16. Pavlova T., Dolzhenko L., Perehinets' M. (2019). Innovatsiyni tekhnolohiyi pidhotovky fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannya [Innovative technologies for training specialists in physical education]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya. Naukovo-praktychnyy zhurnal*, 4, 169-176. DOI: <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2019-4-169> [in Ukrainian].

17. Palahnyuk T. V., Kivernyk O. V., Holovachuk V. V. (2022). Suchasni problemy protsesu pidhotovky fakhivtsiv haluzi fizychnoho vykhovannya ta sportu [Modern problems of the process of training specialists in the field of physical education and sports]. *Innovatsiyna pedahohika*, 3(44), 110–113. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/3.24> [in Ukrainian].

18. Petrenko Yu., Palichuk Yu. (2022). Osoblyvosti dystantsiynoho navchannya studentiv spetsial'nosti «Fizychna terapiya, erhoterapiya» pry vyvchenni dystsypliny «Osnovy kineziolohiyi» [Peculiarities of distance learning of special students of «Physical therapy, occupational therapy» when studying the discipline «Basics of kinesiology»]. *Naukovo-metodychni osnovy vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy v haluzi fizychnoyi kul'tury ta sportu*, 6, 57-61. URL: <https://journals.urau.ua/itfcs/article/download/285804/279875> [in Ukrainian].

19. Serhata, N. S., Serhatyy M. O. (2021) Praktychna pidhotovka studentiv spetsial'nosti «Fizychna kul'tura i sport» v umovakh dystantsiynoho navchannya [Practical training of students majoring in «Physical culture and sport» in distance learning conditions]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 05. Pedahohichni nauky: realiyi ta perspektyvy*, 83, 152-156. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.31> [in Ukrainian].

20. Tsybul'ko L. H., Hloba H. V. (2021). Osoblyvosti dystantsiynoho navchannya studentiv fakul'tetu fizychnoho vykhovannya v umovakh karantynu [Peculiarities of distance learning of students of the Faculty of Physical Education in quarantine conditions]. *Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*, 2, 84-97. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6\(344\)-2-84-97](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-84-97) [in Ukrainian].

21. Chervona S., Vnurovs'kyy K. (2023). Vymohy shchodo pidhotovky trenera z ihrovykh vydiv sportu [Requirements for the training of a game sports coach]. *Sportyvni ihry*, 1(27), 84-94. DOI: <https://doi.org/10.15391/si.2023-1.08> [in Ukrainian].

22. Cherepovs'ka O. A. (2021). Fizychno vykhovannya v umovakh dystantsiynoho navchannya [Physical education in distance learning conditions]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriya 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*, 4(134), 116–120. DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4\(134\).29](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4(134).29) [in Ukrainian].